

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра сценічного мистецтва і хореографії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Філософія мистецтв

Освітня програма БАКАЛАВР

Спеціальність 026 «Актор драматичного театру і кіно»

Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № __ від «__» _____ 2022 р.

м. Івано-Франківськ – 2022

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Філософія мистецтв
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Викладач (-і)	
Контактний телефон викладача	
E-mail викладача	
Формат дисципліни	Лекції, семінарські
Обсяг дисципліни	3 кредити, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	
Консультації	
2. Анотація до курсу	
<p>Дисципліна «Філософія мистецтв» вивчається студентами четвертого курсу протягом сьомого семестру і передбачає складання іспиту. Навчальна програма складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів за спеціальністю 026 «Актор драматичного театру і кіно» галузі знань 02 «Культура і мистецтво». Програмою навчальної дисципліни «Філософія мистецтв» передбачено вивчення основних положень із наступних питань: - аналіз ключових напрямків історичного становлення філософії мистецтв; - філософські закономірності розвитку мистецтва; - філософське осмислення художньо-творчої діяльності людини в культурно-історичному контексті; - розвиток філософської теорії мистецтв; - мистецтво як художньо-образна форма пізнання дійсності. Закріплення отриманих теоретичних знань відбувається на семінарських заняттях, під час самостійної роботи студентів.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Дисципліна «Філософія мистецтв» розвиває у студентів здатність до узагальнення, абстрагування та синтезу мистецького досвіду через опанування основ художньої теорії та практики сприйняття творів мистецтва, розуміння сутнісних складових мистецтва. • Передумови вивчення дисципліни: курси «Філософія», «Історія суміжних видів мистецтв», «Естетика». 	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Основною метою викладання дисципліни є формування у студентів цілісного бачення і розуміння світу мистецтва з його особливою сутністю і способами існування та можливість аналізу процесів, котрі відбуваються у сучасному мистецькому просторі. Формування художньої компетентності та професійного світогляду майбутніх акторів. Основними цілями «Філософія мистецтв» як навчальної дисципліни є: - експонування закономірностей розвитку мистецтва в просторі і часі; - оволодіння знаннями про основні філософські концепції мистецтва; - розвиток широкого мистецького кругозору професійного актора; - перетворення теоретичних знань на практичні компетенції з умінням аналізувати, давати оцінку мистецьким явищам.</p>	
4. Компетентності	
<p>Засвоєння програмного матеріалу дисципліни «Філософія мистецтва» відповідно до освітньо-професійної програми «СЦЕНІЧНЕ МИСТЕЦТВО» забезпечує оволодіння загальними компетенціями: здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлюючи цінності громадянського суспільства (ЗК01); здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство (ЗК02); здатність застосовувати знання у</p>	

практичних ситуаціях (ЗК03); здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології (ЗК06); здатність працювати в команді (ЗК07); цінування та повага різноманітності та мультикультурності (ЗК08).

А також забезпечує формування фахових компетенцій: здатність генерувати задум та здійснювати розробку нової художньої ідеї та її втілення у творі сценічного мистецтва (СК01); здатність до творчого сприйняття світу та його відтворення у художніх сценічних образах (СК02); здатність до ефективної діяльності у колективі в процесі створення сценічного твору (СК03); здатність до професійного опанування змістових (інформаційного, виразно-образного) рівнів сценічного твору (СК04); здатність до публічної презентації результату своєї творчої (інтелектуальної) діяльності (СК05); здатність до оперування специфічною системою виражальних засобів при створенні та виробництві сценічного твору (СК06); здатність до розуміння та оцінювання актуальних культурно-мистецьких процесів (СК07); здатність співвідносити особисте розуміння художньої ідеї та твору із зовнішнім контекстом (СК09); здатність до критичного аналізу, оцінки та синтезу нових складних ідей у творчо-виробничій сценічній діяльності (СК10); здатність передавати знання про сценічне мистецтво та практичний досвід фахівцям і нефаківцям (СК12); здатність розробляти і реалізовувати просвітницькі проекти з метою популяризації сценічного мистецтва в суспільстві (СК13).

5. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: - загальний контекст філософської дискусії щодо мистецтва; - інтегрувати знання з суміжних дисциплін для розкриття художнього образу у різних видах мистецтва; - інтерпретувати твори мистецтва в історичному, філософському та мистецькому контекстах; - співставляти художні твори за формами, жанрами, стилями мистецтва; - володіти сучасними концептуальними та методологічними знаннями в галузі мистецької науково-дослідної діяльності; - розробляти та втілювати авторські сценічні твори, обираючи відповідні до теми та ідеї жанр, форму, виражальні засоби.

Навчальна дисципліна дозволяє інтегрувати, диференціювати та уніфікувати знання, отримані під час вивчення дисциплін художньо-естетичного циклу – філософії, етики, історії суміжних видів мистецтв, історії сценічних видів мистецтв, історії зарубіжного театру, історії українського театру, історії української культури.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20
семінарські заняття	10
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
7	«Актор драматичного театру і кіно»	4	вбірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
------------	---------------	---------------	-------------	------------------

Змістовий модуль 1. Основні етапи історичного становлення філософської теорії мистецтва.

Тема 1. Філософія мистецтва як теоретична дисципліна. 1. Вступ до дисципліни. 2. Предметне поле філософії мистецтв.	лекція	2, самост. 6	10	Вересень
---	--------	--------------	----	----------

<p>Тема 2. Передісторія філософії мистецтв (Античність, Середньовіччя, Відродження).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Погляд на мистецтво в філософії Античності. Мікрокосмос і макрокосмос, ідеальне та матеріальне. 2. Середньовічні уявлення про мистецтво. Творчість Августина та Фоми Аквінського. 3. Початок суб'єктивізації мистецтва в епоху Відродження. 	лекція	2, самот. 6	10	Вересень
<p>Тема 3. Раціоналізація мистецтва в Новий час.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Філософська та мистецька класика у культурі Просвітництва. 2. Великі німецькі ідеалісти про мистецтво. 3. Кант. Гьоте. Шиллер. Шеллінг. Гегель. 	лекція	2, самот. 6	10	Жовтень
<p>Тема 4. Філософські концепції мистецтва новітньої доби.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Абсолютизація статусу мистецтва в інтуїтивістській філософії А. Шопенгауера. 2. Мистецтво як «метафізична втіха» у філософії Ф. Ніцше. 	лекція	2, самот. 6	10	Жовтень-листопад
<p>Тема 5. Постмодерна філософія мистецтва.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аналіз симулятивної природи мистецтва в філософії Ж. Бодріяра. 2. Апологія симулякру у філософії Ж. Дельоза. 3. Перформативність та концептуальність. Нова візуальність. 	лекція	2, самот. 6	10	Листопад-Грудень
Змістовий модуль 2. Філософський аналіз сутності мистецтва та природи художньої творчості.				
<p>Тема 1. Художній метод в мистецтві.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Стил ь і художній метод як основні поняття мистецтва. 2. Мистецтво як сукупність досягнень генія. 	лекція	2, самот. 6	10	Січень
<p>Тема 2. Сприйняття і конструювання сприйняття.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Феноменологія, герменевтика і 	лекція	2, самот. 6	10	Лютий

семантика візуального об'єкту. 2. Герменевтика Г. Гадамера. 3. Концепція пізнання А. Бергсона.				
Тема 3. Семіотика мистецтва: знакові аспекти художнього тексту і художнього сприйняття. 1. Предметне, смислове та експресивне значення знаку. 2. Художній образ як система предметних значень і смислів. 3. Принципи семіотичного аналізу творів образотворчого мистецтва.	лекція	2, самост. 6	10	Березень
Тема 4. Особливості соціокультурних функцій мистецтва. 1. Мистецтво і суспільство. 2. Культуротворчий потенціал художньої творчості. 3. Поліфункціональність мистецтва.		2, самост. 6	10	Квітень
Тема 5. Діалектика мистецтва. Проблема рушійних сил і закономірностей його розвитку. 1. Принципи діахронічного і синхронічного розвитку художньої культури. 2. Діалектика традиції і новації в мистецтві. 3. Актуальний вид мистецтва в історії культури.		2, самост. 6	10	Травень
7. Система оцінювання курсу				
Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються у наступному співвідношенні: 1. семінарські/самостійні: 30% - максимальна кількість балів 30; 2. контрольні заміри (тести, зрізи) - 20% семестрової оцінки, максимальна кількість балів 20; 3. іспит/залік: 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів – 50; 4. додаткова письмова робота студента у вигляді реферату – 10%. Підсумкова максимальна кількість балів -100.			
Вимоги до письмової роботи	Не передбачено. Можливе написання письмової роботи у вигляді реферату за бажанням студента.			
Семінарські заняття	семінарські/самостійні: вага балів за семінарські заняття у загальному оцінюванні становить 30%.			
Умови допуску до підсумкового контролю	Постійна участь в навчальному процесі – відвідування лекцій, підготовка до виступів на семінарських заняттях, проходження тестувань, успішне написання зрізів знань.			
8. Політика курсу				
Курс розроблено з огляду на Національну рамку кваліфікацій для кваліфікаційного рівня «бакалавр», програмні вимоги навчальної дисципліни спрямовані на досягнення шостого (6) кваліфікаційного рівня (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 червня 2019 року				

№ 509 [«Про внесення змін у додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341»](#).

Курс є органічною частиною освітньої програми і відповідає її логіці та вимогам. Відповідно, всі документи, розроблені для даної освітньої програми щодо оцінювання, результатів навчання, тощо є чинними при вивченні дисципліни.

Політика курсу спрямована на набуття студентами компетентностей, необхідних для подальшої професійної діяльності.

Політика щодо відвідування:

відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, яке впливає на якість та обсяг отриманих знань. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу. Студенти, що перебувають на індивідуальному графіку навчання проходять усну співбесіду з викладачем і приступають до здачі заліку/екзамену.

Політика щодо академічної доброчесності: списування під час контрольних робіт, проходження тестів, здачі екзамену заборонені.

10. Рекомендована література

Базова

1. Адорно Т. Теорія естетики / Теодор Адорно ; [пер. з нім. П. Таращук]. – К. : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2002. – 518 с.
2. Аристотель. Поэтика / Аристотель ; [пер. с др.-греч. В. Апелърот, Н. Платонова] // Поэтика. Риторика / Аристотель. – СПб. : Издат. Дом «Азбука-классика», 2008. – С. 21–80.
3. Басин Е. Я. Семантическая философия искусства / Е. Я. Басин. – М. : Мысль, 2013. – 216 с.
4. Беньямін В. Мистецький твір у добу своєї технічної відтворюваності / В. Беньямін ; [пер. з нім. Ю. Рибачук] // Беньямін В. Вибране. – Львів : Літопис, 2002. – С. 53–97.
5. Бычков В. В. Эстетика / Виктор Бычков. – М. : Гардарики, 2004. – 556 с.
6. Гадамер Г.-Г. Актуальність прекрасного / Г.-Г. Гадамер ; [пер. з нім. М. Кушнір] // Герменевтика і поетика / Г.-Г. Гадамер. – К. : Юніверс, 2001. – С. 51 – 99.
7. Гадамер Г.-Г. Естетика і герменевтика / Г.-Г. Гадамер ; [пер. з нім. М. Кушнір] // Герменевтика і поетика / Г.-Г. Гадамер. – К. : Юніверс, 2001. – С. 7–15.
8. Гадамер Г.-Г. Истина і метод : у 2-х т. – Т. 1. Герменевтика I : Основи філософської герменевтики / Г.-Г. Гадамер ; [пер. з нім. О. Мокроволь-ський]. – К. : Юніверс, 2000. – 464 с.
9. Гуссерль Э. Идеи к чистой феноменологии и феноменологической философии. — М.: Академический проект, 2009
10. Тарапата Л.Г. Філософія музики: навчальний посібник для студентів та магістрантів факультетів мистецтв. Суми: СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2004. 76 с. URL: <http://repository.sspu.sumy.ua/handle/123456789/3193>
11. Татаркевич В. Історія шести понять: Мистецтво. Прекрасне. Форма. Творчість. Відтворництво. Естетичні переживання / пер. з пол. В. Корнієнко. Київ: Юніверс, 2001. 366 с.
12. Теорія естетики : Пер. з нім. / Т. Адорно. Київ : Основи, 2002. 518 с.

Допоміжна

1. Антология средневековой мысли (Теология и философия европейского Средневековья) : в 2 т. – Т. 2 / под ред. С. С. Неретиной; сост. С. С. Неретиной, Л. В. Бурлака. – СПб. : РХГИ, 2002. – 635 с.
2. Бельтинг Х. Образ и культ. История образа до эпохи искусства / Х. Бельтинг ; [пер. с нем. К. 6 Пиганович]. – М. : Прогресс-Традиция, 2002. – 752 с.
3. Гилберт К. Э., Кун Г. История эстетики / К. Э. Гилберт, Г. Кун ; [пер. С англ. В. В. Кузнецов, И. С. Тихомирова]. – СПб. : Алетейя, 2000. – 653 с.

4. Кандинский В. О духовном в искусстве / Василий Кандинский // Точка и линия на плоскости /Василий Кандинский. – СПб. : Азбука, 2001. – 560 с.
5. Панофский Э. Перспектива как «символическая форма». Готическая архитектура и схоластика / Эрвин Панофский ; [пер. с нем. И. Хмелевских, Е. Козина; пер. с англ. Л. Житкова] – СПб. : Азбукаклассика, 2004. – 336 с.14
6. Панофский Э. Смысл и толкование изобразительного искусства. / Эрвин Панофский; [пер. с англ. В. В. Симонов]. – СПб. : «Академ. проект», 1999. – С. 71–332.
7. Пирс, Ч.С. Что такое знак? // Вестн. Томского гос. ун-та. Сер. Философия. Социология. Политология. – 2009. – № 3 (7). – С. 88–95
8. Тарапата-Більченко, Л. Г. «Science Art» як проєкція у майбутнє музики. Філософія науки: традиції та інновації: науковий журнал. Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2019. № 1 (19). С. 44–54. URL:
<https://repository.sspu.edu.ua/handle/123456789/8363>

Інформаційні ресурси

1. www.lib.kherson.ua/estet-smak-2.htm
2. <http://www.nbu.gov.ua/> - бібліотека ім. В.Вернадського
3. <http://www.filosof.com.ua/> - Інститут філософії ім Г.Сковороди
4. <http://lib-gw.univ.kiev.ua/> - бібліотека ім. Максимовича КНУ ім. Т.Шевченка